

Beszámoló a település 2008. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

„Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületekbe menően a jót, az igazat, a szépet és a bölcsét utánozó lényé lehessen.”

-Steiner-

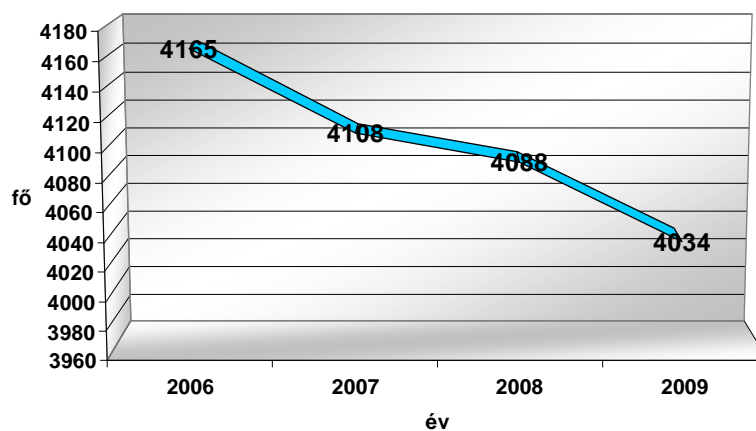
Az 1997. évi. XXXI. törvény 96. §. /6/ bekezdése szerint a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden évben május 31-ig átfogó értékelést kell készítsen, melyet a képviselő testület elé kell terjeszteni.

A Képviselő-testület legutóbb 2008. május hónapban megtartott ülésén tárgyalta a település gyermekvédelmi helyzetéről elkészített beszámolót, melyet a 103/2008. (05. 27.) számú határozatával elfogadott.

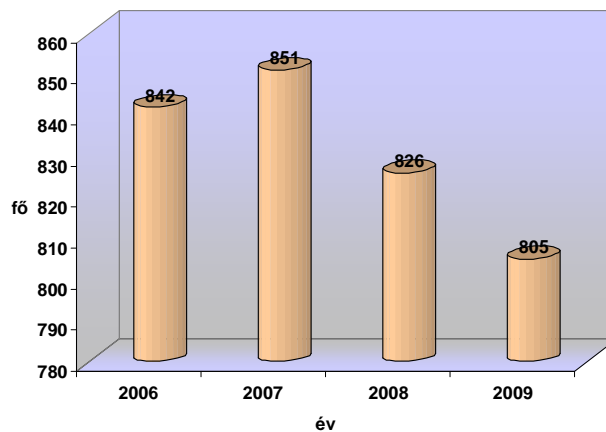
Az azóta eltelt időszakra vonatkozóan a gyermekvédelem területén elvégzett munkáról az alábbiakban számolok be.

Demográfiai adatok

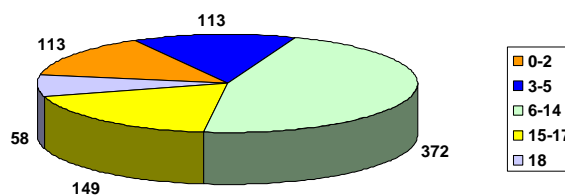
Az előző évek statisztikai adatai sajnos **népességünk** folyamatos csökkenését mutatják:

Ezzel együtt a **fiatalkorúak száma** is csökkenő tendenciát mutat:

A fiatalkorúak korcsoportonkénti megoszlása következőképp alakul 2009. májusában:

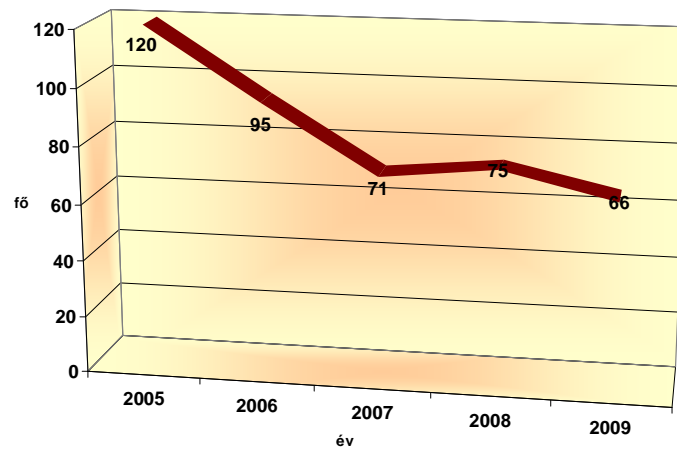
A gyermekvédelem kapcsán leginkább a fiatalkorúak két csoportjával állunk kapcsolatban, ezek a veszélyeztetett és/vagy hátrányos helyzetű gyermekek.

Veszélyeztetett gyermek: az, akinek családjában, vagy környezetében olyan ártalmaknak van kitéve, ami testi, szellemi, erkölcsi fejlődését károsan befolyásolja.

Látens veszélyeztetettségről akkor beszélünk, ha a veszélyeztető körülmények fennállnak, de a gyermek még nem károsodik.

Valódi veszélyeztetés esetében egy tartós vészhelyzet alakul ki és bekövetkezik a károsodás.

Kétegyházán a 2008. év kivételével folyamatosan csökken a veszélyeztetett gyermekek száma:

Hátrányos helyzetű: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapítja.

A hátrányos helyzetet több körülmény mentén is lehet definiálni. A fenti fogalmat alkalmazva Kétegyházán **közel 400 fő** hátrányos helyzetű kiskorúról van tudomásunk. Ez a szám **200 család** gyermekeiből tevődik össze.

Halmazottan hátrányos helyzetű: az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Településünkön **160 fő** halmazottan hátrányos helyzetű kiskorúról van hivatalos tudomásunk.

Feladatellátás

Nagyközségünkben gyermekek védelmét biztosító **hatósági feladat-és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete és a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja.**

A Polgármesteri Hivatalban a gyámügyi feladatokat egy felsőfokú végzettségű ügyintéző kapcsolt munkakörben látja el.

Ügyiratforgalom

2008. évben kiskorúak ügyében iktatott ügyirat: **285 főszám**
777 alszám
Meghozott határozatok száma: **416 db**

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A kedvezményre való jogosultság feltételeit a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban Gyvt.) szabályozza le.

2008. évben településünkön összesen **403 gyermek** részesült gyermekvédelmi kedvezményben, ami **201 családot** érintett.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem egy konkrét pénzellátás. Megállapításának célja, annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének; pénzbeli támogatásnak valamint egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Gyermekétkeztetés esetén a kedvezmény mértéke a bölcsődés, az óvodás, az 1-5. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek után az intézményi térítési díj 100 %-a, a felsőbb tagozatos tanulók után pedig az 50 %-a.

2008. évben gyermekétkeztetésben résztvevők száma:

Térítés mértéke/fő	Márki Sándor Ált. Isk.	Román Nemzetiségi Ált. Isk.	Román Nemzetiségi Óvoda	összesen
100%-os kedvezmény	46	33	57	136
50 %-os kedvezmény	31	21	5	57
összesen	77	54	62	193

A tavalyi év folyamán összesen **26.521.000 Ft** lett gyermekétkeztetésre felhasználva, melyből

- leigényelt normatíva:	10.839.810 Ft
- szülői befizetés:	4.404.000 Ft
- önkormányzati kiegészítés:	11.277.190 Ft

A nyári étkeztetést a Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével biztosítottuk. 2008. június 14. és 2008. augusztus 21. közötti időszakban **100 fő** kiskorú részesült étkezésben, az erre felhasznált összeg **1.050.000 Ft** volt.

Egyszeri pénzbeli támogatás

A település önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás mértéke 2008. évben gyermekenként 5.500 Ft volt.

Tavaly **júniusban 290 fő, novemberben 403 fő** részére igényeltünk le egyszeri támogatást, így összesen **3.715.000 Ft**-ot fizettünk ki.

2009. júniusában várhatóan 350 gyermek részére igényelünk le, összesen 1.925.000 Ft-ot.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül.

A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 %-a, ami 2008. évben 6720 Ft volt.

A tavalyi évben ezt az ellátást összesen **8 gyermek után** vették igénybe.

A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

- a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában

az adott hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett pótlékot folyósít.

Ennek esetenkénti összege 2008. évben gyermekenként 8.000 Ft volt.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Kétegyháza Nagyközség Önkormányzatának 17/2008. (VII. 11.) Ör. számú, a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló rendelete szerint gyermekenként az egy alkalommal odaítélhető legkisebb összeg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 10%-a (2.850 Ft), az odaítélhető legnagyobb összeg pedig az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (28.500 Ft.)

A tavalyi évre Önkormányzatunk 1.000.000 Ft-ot tervezett be a költségvetésébe a támogatásra.

Ebből felhasználásra került:

1.000.000 Ft

Támogatásban részesültek száma:

70 család

Elutasítás nem volt.

2009. évi költségvetésbe szintén 1.000.000 Ft lett betervezve ezen ellátási formára, mely összeg még nem került felhasználásra, tartalékolva a szeptemberben esedékes beiskolázási nehézségekre.

Hatósági intézkedések

Ezen intézkedések hatásköri címzettje a települési önkormányzat jegyzője, mint első fokú gyámhatóság.

Védelembe vétel

Ha egy gyermek veszélyeztetett és a szülő, vagy törvényes képviselő nem tudja, vagy nem akarja megszüntetni a veszélyeztetettséget már az alapellátások önkéntes igénybevételével sem, a települési önkormányzat jegyzője védelembe veszi.

Védelembe vett kiskorúak száma 2008-ban **18 fő**, 6 családból.

Megszüntetett védelembe vétel **3 kiskorú** esetében történt, mely 3 családot érintett.

2008. év december 31-én nyilvántartott, védelembe vett kiskorúak száma **25 fő**, 9 családból.

A védelembe vételt hivatalból évente felülvizsgáljuk, melynek eredményeként az épp aktuális körülmények, állapotok figyelembevételével fenntarthatjuk, vagy megszüntethetjük.

A védelembe vett kiskorúakról a törvényben előírt nyilvántartást vezetünk.

Sajnos növekvő tendenciát mutat a védelembe vett gyermekek száma, ami egyes esetekben a családok romló szociális körülményének köszönhető, más esetben pedig annak, hogy a szülő túl későn kér segítséget a Gyermekjóléti Szolgálatától vagy a gyámhatóságtól.

A 25 védelembe vett kiskorúak közül 1 esetben környezeti ok, 13 esetben szülőnek felróható magatartás, 11 esetben a gyermeknek felróható magatartás eredményezte a hatósági eljárást.

A megszüntetésekre 2 esetben illetékesség megszűnése miatt, 1 esetben eredményesség miatt került sor.

Az elmúlt évek tapasztalata, hogy a védelembe vétellel a gyermekek veszélyeztetettsége részben vagy egészben felszámolható és további hatósági intézkedésekre nincs szükség. Előfordul, hogy több éven keresztül is fenntartjuk a védelembe vételt, mert annak célja csak részben valósul meg, viszont oly mértékben nincs veszélyeztetve a kiskorú, hogy tovább lépjünk.

Ha ez az eljárás azonban nem jár eredménnyel, akkor a gyermekvédelem más eszközeit kell alkalmazzuk, melynek végső mozzanata lehet akár a gyermek kiemelése a családból.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket ideiglenesen a nevelésre alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség, nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban helyezi el.

Az ideiglenes elhelyezés ideje maximum 30 nap, mely idő alatt az illetékes gyámhivatal dönt a gyermek átmeneti, vagy tartós nevelésbe vételéről, illetve az ideiglenes elhelyezés megszüntetéséről.

Településünkön 2004. év óta először 2008-ban, 2 kiskorú vonatkozásában volt szükséges megtenni ezt a lépést. Egy kiskorú saját maga kérte az elhelyezést, mert – saját elmondása szerint – a szülei bántalmazták, másik esetben pedig felügyelet nélkül maradt a gyermek. Az előbbi kiskorút gyermekotthonban, míg utóbbit 3. személynél (nagyamájánál) helyeztük el. A szükséges gyámhivatali eljárás után az első esetben a gyermeket visszahelyezték családjába, másik esetben pedig családbafogadással oldódott meg a kiskorú elhelyezése.

Családi jogállás rendezése

Az apa adatai nélkül anyakönyvezett gyermekek családi jogállását legkésőbb 3 éves korukig rendezni kell.

A családi jogállás leggyakrabban teljes hatályú apai elismeréssel történik. Ez azt jelenti, hogy a gyermek születése előtt, vagy után a szülők együttesen megjelennek a gyámhatóságnál és a gyermeket az apa ismeri.

Ha a szülők önállóan nem jelentkeznek a rendezetlen családi jogállású gyerekük ügyében, a gyermek születését nyilvántartó anyakönyvvezető jelzésére az ügyintéző kísérletet tesz az apai elismerő nyilatkozat felvételére:

Beidézi az édesanyát és nyilatkoztatja gyermeke apjának személyéről és felkéri a szülőket az együttes megjelenésre.

Ha azonban az anya nem nevezi meg a gyermeke apját, akkor képzelt apa megállapítására jegyzőkönyvet veszünk fel, melyet a Gyula Város Polgármesteri Hivatal Családvédelmi és Egészségügyi Osztály Gyámhivatalához továbbítunk.

1.	2007. év végén nyilvántartott, apa adatai nélkül anyakönyvezett kiskorúak száma	4
2.	2008. évben nyilvántartásba vett, apa adatai nélkül anyakönyvezett kiskorúak száma	8
3.	teljes hatályú apai elismeréssel rendeződött családi jogállások száma	3
4.	azon kiskorúak száma, kinek részére az illetékes gyámhivatal képzelt apát állapított meg	1
5.	Ebből (1+2) azon esetek száma, amikor az anya nem kívánta megnevezni gyermeke apját	5
6.	azon kiskorúak száma, kiknek esetében az apaság megállapítására bírósági eljárás van folyamatban	2
7.	azon kiskorúak száma kiknek esetében gyámhivatali eljárás van folyamatban	1
8.	az apa adatai nélkül anyakönyvezett kiskorúak száma 2008. december 31-én	8

A rendezetlen családi jogállású gyermekekről nyilvántartást vezetünk, melyben fel kell tüntetni a gyermek és a szülő vagy más törvényes képviselő személyes adatait. Emellett pedig szerepeltetni kell a hatósági eljárásra vonatkozó információkat is, vagyis azt, hogyan rendeződött a gyermek családi jogállása.

Eseti gondnok kirendelése

Eseti gondnokot az ismeretlen helyen távollévő, vagy gondnokság alá helyezett felnőtt, és a kiskorúak ügyében rendelünk ki, ha bármilyen hivatalos eljárásban szükségessé válik.

Jelenleg a gondnok kirendelése annak a jegyzőnek a hatásköre, ahol az eseti gondnok működése szükséges.

Eseti gondnokot a tavalyi év során **nem kellett kirendelnünk.**

Gyula Város Gyámhivatalának tevékenysége

A Gyámhivatal tevékenysége a házasságról, a családról és a gyámhatóságról szóló 1952. évi IV. törvény valamint a Gyvt. rendelkezési alapján két fő területre terjed ki: a kiskorúak és a gondnokoltak védelmére.

Gyula Város Polgármesteri Hivatal Családvédelmi és Egészségügyi Osztály Gyámhivatala illetékességi területe 2008-ban: Gyula, Kétegyháza, Szabadkígyós, Újkígyós.

Kérésünkre elkészítették a településünkre vonatkozó beszámolójukat, melyből kiderül, hogy 9 gyámolt gyermek él Kétegyházában. A gyámok működésével, főként az éves számadások benyújtásánál problémák adódnak, ezért ha szükséges Gyámhatóságunk segítséget nyújt a szükséges iratok kitöltésében az ügyfeleknek.

Huszonnyolc vagyonos kiskorú szerepel a gyámhivatali nyilvántartásban, melyből hat fő rendelkezik gyámi betétkönyvvel, huszonkettő fő ingatlannal.

Egy kétegyházi állandó lakos kiskorú él átmeneti neveltként, aki idén nagykorú lesz, hazagondozása eredménytelen.

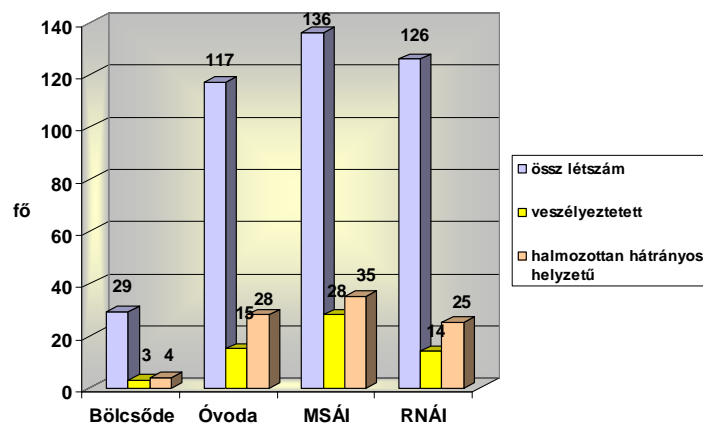
Tizenhét kétegyházi gondnokoltat tart nyilván a Gyámhivatal, melyből 2008-ban csupán egy fő felett látta el a törvényes képviselőt hivatásos gondnok, a többiek pedig valamely hozzátartozója képviselte.

A legnagyobb nehézséget a családi jogállás rendezés jelenti, főleg a cigány lakosság körében, hiszen a szociálpolitikai támogatások igénybe vétele miatt gyakran olyanok is tesznek apai elismerő nyilatkozatot, akiknek valójában nincs közük a gyermekhez. Ebből később problémák alakulhatnak ki, leginkább a szülői felügyelet kérdésében. A másik problémát a kiskorú anyák jelentik, amikor csupán a gyermek családi jogállása rendezése során derül ki, hogy nincs törvényes képviselő. Itt megoldást jelentene, ha a védőnői szolgálat már a terhesség ideje alatt jelezné, kiskorú várandós anyát gondoznak.

Oktatási-, nevelési intézmények gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. Ennek átfogó vizsgálata érdekében az oktatási intézményektől is tájékoztatást kértünk.

Az oktatási-, nevelési intézmények beszámolójából kitűnik, hogy még mindig jelentős a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek száma:

Sajnos sok család él rossz szociális körülmények között, ami elmaradottságot, szegénységet, ingerszegény környezetet hoz magával. Általában a többgyermekes családokat fenyegeti ez a veszély, ahol a szülőknek egyáltalán nincs, vagy csak alkalmi munkájuk van. A gazdasági válsággal ez a jelenség egyre több családot érint majd. Emellett egyre nagyobb tendenciát mutat a szülők mulasztása, nem megfelelő hozzáállása is. Megpróbálják az iskolák, óvodák pedagógusaira áthárítani alapvető nevelési szerepüket. Az intézmények viszont egyre kevesebb kapacitással bírnak az így rájuk nehezedő problémák felszámolására.

A **bölcsődénkbe** beiratkozott 29 gyermekből 18 hátrányos helyzetű, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, így ingyenesen étkezhetnek. A bölcsőde vezetője és dolgozói emellett azonban mindent megtesznek, hogy más eszközökkel is könnyítsék a családi nehézségeket és megfelelő tárgyi és személyi környezetet biztosítsanak a kicsik egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez.

A **Román Nemzetiségi Óvodában** a legnagyobb nehézséget a gyerekeknél jelentkező higiéniai hiányosságok és a magatartási problémák jelentik.

Az első probléma orvoslásában és a prevencióban nagy szerepe van a védőnőnek.

A magatartási problémás gyermekek száma megnőtt a régi III. sz. Óvodának az I. sz. Óvodába történő beintegrálásával. A jelenség igen összetett, jelen van a durvaság, a csúnya beszéd, de még a lopás is.

A gyermekek beszédállapota is fejlesztésre szorul, hiszen beszélgetéseikben leginkább csak lopásról és verekedésről esik szó.

A fenti problémák mind nagyobb odafigyelést és szorosabb együttműködést kívánnak az óvónőktől, védőnőtől, gyermekjóléti szolgálattól.

A **Márki Sándor Általános Iskolában** jelentkező problémák elsősorban a szociális hátrányokból adódnak. Ezzel magyarázható ugyanis, hogy néhány cigány családban a 7-8. osztályos gyerekeket magával vitte dolgozni idénymunkára, vagy a tanulónak éppen azért kellett otthon maradnia, hogy kisebb testvéreire vigyázzon.

Mind az igazolt, mind az igazolatlan hiányzások is nagy számban fordulnak elő az intézményben. 10 óra alatti igazolatlan mulasztás esetén a szülőnek, 10 óra fellett már a jegyzőnek is jelez az iskola, melynek következményeként a szülő ellen szabálysértési eljárás indul, illetve a családgondozó is felkeresi a családot a probléma okának felderítése

céljából. Az iskola tapasztalata, hogy a jegyző által kiszabott büntetésnek van a legvisszatartóbb ereje, ami azonban mégsem jelent végleges megoldást a problémára.

Az elmúlt évek során nagy gondot jelentett a fejtetvesség és a higiéniai hiányosság. A rendszeres havi ellenőrzések eredményeként a fejtetvesség nagymértékben csökkent, a védőnő pedig rendszeresen végez tisztasági vizsgálatot is, jelzi a problémát és ellenőrzi is a szülőknek előírt feladatok betartását.

Sajnálatos tény, hogy a cigány tanulók többségének szülei nem járnak szülői értekezletre, nincsenek tisztában a gyermekeik tanulmányi előmenetelével, nem kérik a nevelők segítségét, nem partnerek. Ezért nagy segítséget nyújt a közmunka-program keretében foglalkoztatott cigány összekötő munkatárs, aki felkeresi a szülőket, tájékoztatja őket az aktuális tudnivalókról és felhívja figyelmüket a kötelezettségeikre.

Az intézmény ebben az évben pályázatot nyert a hátrányos helyzetű tanulók integrációjának elősegítésére. A megnyert 129.000 Ft-ból 43 halmozottan hátrányos helyzetű tanulónak vásároltak tanszereket, cipőt, ruhát.

A **Román Nemzetiségi Általános Iskolában** is mind több az olyan nevelési feladat, amelyeket a családi ház helyett az iskola kényszerül felvállalni, mindezt úgy, hogy az iskola – saját tapasztalata szerint – egyre gyakrabban szembesül az intézmény és a pedagógusok presztízscsökkenésével a szülők és diákok szemében.

A társadalmi, családi nehézségek negatív hatása itt is lecsapódik. Az indulat, az agresszivitás, önbíráskodás, csúnya beszéd mind inkább jelen van a gyermekek körében, s a kamaszodó ifjúságnál egyre nehezebb ezeket a problémákat kezelni. A 7-8. osztályos fiútanulók között néhányan viselkedészavarral küzdenek. Az ő esetükben az osztályfőnökök családlátogatása és a szülőkkel való beszélgetése során derült ki, hogy sokszor a szülők sem tudják gyermekeiket rendre inteni.

Az év során az iskola többször kérte a családgondozó segítségét, ugyanis néhány tanuló több, mint 250 órát mulasztott. Két tanulónak emiatt osztályozó vizsgát kell tennie. Az egyik gyermek egészségügyi okokból hiányzott, a másik kiskorúnál azonban egyszerűen csak „iskolakerülésről” volt szó, ami miatt az osztályfőnök és a családgondozó is többször meglátogatta a szülőt, ám ez nem vezetett eredményre. A Román Nemzetiségi Iskolában nem gyakorlat, de talán eredményesebb lenne a mulasztások kezelése, amennyiben az intézmény szabálysértési eljárást kezdeményezne a jegyzőnél.

Az intézményben figyelnek a gyermekek testi-lelki egészségére és igyekeznek kialakítani bennük az értékteremtés, értékbefogadás és megbecsülés képességét, ami a jelenlegi gazdasági, társadalmi viszonyok között egyre nehezebb feladat.

Sajnos szinte mind a négy intézményre jellemző, hogy egyes családok étkezési díj hátralékot halmoztak fel, akár több tízezer forint összegben is. Néhány kiskorú tekintetében Kétegyháza Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete Egészségügyi és Szociálpolitikai Bizottsága -a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás terhére- nyújtott segítséget. Több gyermek szülőjét behívtuk Gyámhatóságunkhoz és együtt próbáltunk személyre szabott megoldást találni a tartozás kiegyenlítésére.

Az intézmények gyermekvédelmi felelősei tevékenységüket önállóan látják el. Iskolás, óvodás gyermekekkel kapcsolatos hatósági eljárásokban közreműködnek, a tárgyalásokon részt vesznek, megkeresésünkre írásbeli véleményezést adnak.

Gyámhatóságunkkal készségesen együttműködnek.

Kapcsolatrendszer

Napi kapcsolatban állunk a Gyermekjóléti Szolgálattal. Gyakoriak az esetmegbeszélések és a közös környezettanulmányok. Kölsönösen kikérjük egymás véleményét egyes ügyekben.

Nagyon jó a munkakapcsolat, de e nélkül nem is tudnánk jól végezni a gyermekvédelmi feladatainkat.

A Gyámhatóság rendszeres és jó kapcsolatban áll a gyermekvédelem területén dolgozó más intézményekkel és a gyermekvédelmi felelősökkel.

Nagyban segíti a munkánkat a védőnő is, akinek jelzéseivel sok családban sikerült megelőzni a komolyabb problémákat.

Egyre szorosabb az együttműködésünk a Gyulai Gyámhivatallal. Bonyolultabb ügyekben kölcsönös a segítségnyújtás hatóságaink között. Bizalommal fordulunk egymáshoz napi munkánk elvégzésének megkönnyítése érdekében. Közös környezettanulmányokat, egyeztető megbeszéléseket is tartunk.

Társhatóságok és más szervek pl. bíróság, MÁK, rendőrség megkeresésére környezettanulmányt, vagyoni leltárt készítünk, jegyzőkönyvi nyilatkozatokat veszünk fel, a belföldi jogsegélyt biztosítjuk.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Az önkormányzat a gyermekek problémáit elsősorban ellátások biztosításával oldja meg.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében olyan feladatokat lát el, amely számára kötelező, és célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése.

A Gondozási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gyermekvédelmi tevékenységéről önálló beszámolót készített az alábbiak szerint:

*"A gyermek állandóan szembesül a kérdéssel:
-Mi leszel, ha nagy leszel?
Nagy bátorságot tanúsítana, aki ilyenkor
a felnőtt szemébe nézne, és azt mondaná:
-Én nem leszek, hanem már vagyok valami!"*

David Elkind

BESZÁMOLÓ A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT 2008. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Az **Alkotmány**, az **Egészségügyi Törvény**, a **Szociális Törvény**, a **Közoktatási Törvény**, A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény**, valamint a **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet** együttesen határozzák meg a gyermekekkel kapcsolatos teendőket, de a két utóbbi az, amely a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről rendelkezik

Ezen jogszabályoknak megfelelően a **gyermekjóléti szolgáltatás** olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését. Feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyhelyzet megszüntetése, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.

A **Gyermekjóléti Szolgálat feladatának** lényege ennek megfelelően a prevenció, illetve az, hogy minden szolgáltatása váljék mindenki számára elérhetővé, közszolgáltatássá, mindaddig, ami valamely feladatot nem lehet csak a hatóság bevonásával ellátni. Fontos az információnyújtás a gyermeki jogokról, illetve a gyermek megfelelő fejlődését elősegítő anyagi támogatásokról és szolgáltatásokról, illetve azok hozzáférhetőségéről. Amennyiben a tájékoztatás nem elegendő, hozzá kell juttatni a gyermeket, illetve a szülőt a számára szükséges segítséghez. A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében mutatkozó komplex feladatkör azonban igényli a széles társadalmi és intézményi összefogást.

A bevezetésben említettek szerint a fő feladat a gyermekek veszélyeztetésének megelőzése, illetve megszüntetése. A **veszélyeztetés** a gyermek alapvető fizikai és/vagy pszichológiai szükségleteinek tartós elhanyagolása, amely a gyermek egészségének, vagy fejlődésének súlyos károsodását eredményezheti. Ez lehet a szülő, vagy gondviselő mulasztása, ha nem biztosít a gyermeknek megfelelő étkezést, szállást vagy ruházatot, nem óvja kellőképpen a gyermeket fizikai károsodástól, vagy veszélytől, felügyelet nélkül hagyja, vagy nem biztosítja a megfelelő orvosi ellátást, illetve kezelést, elmulasztja a gyermek oktatáshoz, neveléshez jutását. Ide tartozik a gyermek alapvető érzelmi szükségleteinek elhanyagolása, vagy eziránti közönyösség.

A gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a gyermekjóléti szolgálat észlelő-

Sor szá m	Megnevezés	Küldött jelzések száma
--------------	------------	------------------------------

és jelzőrendszert működtet, amely lehetővé teszi a gyerekeket általában veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyerekek veszélyeztettségének időben történő felismerését. A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működésének illetve működtetésének legjobb, leghatásosabb formája az esetmegbeszélés, melynek formája a szakmaközi esetmegbeszélés és az esetkonferencia.

A jelzőrendszer tagjai a gyámhatóság, rendőrség, az iskolák, óvodák pedagógusai, védőnők, házi orvosok. Ezen szervek, személyek együttműködését, rendszerességgel való találkozását a gyermekvédelmi törvény írja elő.

Az alábbi táblázat adatai mutatják, hogy a Gyermekjóléti Szolgálat milyen módon találkozik a problémával. Látható, hogy 2008. évben a Szolgálat látókörébe került esetek legnagyobb része a jelzőrendszer tagjaival való együttműködés eredményeképpen jutott a segítségnyújtás esélyéhez.

1. számú táblázat: A Gyermekjóléti Szolgálat gondozási eseteinek száma a kapcsolatfelvétel módja szerint (Halmazott adat)

Sor szám	Megnevezés	Kapcsolat- felvétel száma
01	Önkéntes (gyermek kezdeményezte)	1
02	Szülővel közösen	47
03	Gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett	52
04	Jelzőrendszer által kezdeményezett	87
05	Együttműködésre kötelezett (hatóság által kötelezett)	29
06	Összesen	216

A tavalyi adatokhoz képest nőtt a jelzőrendszer által kezdeményezett kapcsolatfelvételek száma, ami öröndetes tény, mivel így a családokban felmerülő problémák mihamarabbi észlelése és annak orvoslása válik ez által lehetővé.

A Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a gyermek veszélyeztettségével kapcsolatos jelzést és a probléma jellegéhez, a veszélyeztettségéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz.

2008-ban a jelzőrendszer által küldött, a jelzések küldők megoszlása mutató 2. számú táblázatból látható, hogy a 87 jelzésből 52 Kétegyháza Nagyközség Jegyzőjétől, mint első fokú Gyámhatóságtól érkezett. A jelzések okát az iskolai mulasztások ügyében való megkeresés jelentette. Ezeket a problémákat több-kevesebb sikerrel tudtuk kezelni, mert a kitartó munkánk ellenére is előfordul, hogy a javulás csak átmeneti jellegű.

2. számú táblázat: A jelzőrendszer által küldött jelzések száma

01	Egészségügyi szolgáltató	12
02	Ebből (01-ből): védőnői jelzés	11
03	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	0
04	Közoktatási intézmény	13
05	Rendőrség	6
06	Ügyészség, bíróság	0
07	Társadalmi szervezet, egyház, alapítvány	
08	Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet, pártfogó felügyelői szolgálat	2
09	Állampolgár	2
10	Önkormányzat (Jegyző)	52
11	Összesen (01, 03 – 10. sorok)	87

Itt szeretnék említést tenni, hogy a gyermekjóléti szolgálat a gyermek érdekében fontos feladata között szerepel, hogy közvetíti az oktatási intézmények elvárásait, értékeit, normáit a család felé és viszont. Iskolai mulasztások ügyében a családgondozó megpróbálja tudatosítani a gyermekben és a szülőben a tanulás fontosságát, illetve tájékoztatja a tankötelezettség elmulasztásának következményeire.

A gyermekjóléti szociális segítő munka során olyan segítő kapcsolatot kell létrehozni, mely a gyerek kedvezőtlen helyzetét oly módon változtatja meg, hogy az a gyerek fejlődése szempontjából legalább elfogadható legyen.

Optimális esetben az érintett gyerek és családja motivált a változtatásra.

Előfordul, hogy a gyerek motivált, családja azonban nem, vagy fordítva. A legnehezebb helyzetet az jelenti, amikor sem a gyerek, sem családja nem motivált a változtatásra.

A gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele általában önkéntes, de abban az esetben, ha a gyermekek veszélyeztetettsége a szülők együttműködésének hiányában nem szüntethető meg, a Gyámhatóság kötelezheti a szülőt a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködésre.

A gyermekjóléti szolgálat az eset összes körülményeinek feltárása után mérlegeli, hogy a veszélyeztetettség megszüntethető-e az önként igénybe vehető alapellátásokkal, illetve egyéb hatósági intézkedés kezdeményezésére van szükség.

2008-ban 4 család, 13 gyermek esetében vált szükségessé a védelembe vételi eljárás kezdeményezése. Az esetek többségébe a gyerekek elhanyagolása volt az ok. Ilyen esetekben a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét. Ez súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármely területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények.

A védelembe vétel során a családgondozó a jegyző határozata alapján biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást. A kirendelt családgondozónak a védelembe vétel jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül, a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapjának alkalmazásával egyéni gondozási-nevelési tervet kell készítenie. A terv elkészítésébe be kell vonnia a gyermeket, a szülőt, más érintett személyeket és szükség esetén egyéb szakembereket. A szülő és a gyermek által megismert és aláírt tervet a

családgondozó tájékoztatásként megküldi a jegyzőnek, továbbá egy másolati példányát a családnak. Fontos, hogy a tervben feladattal megbízott minden érintett írásban megkapja a tervből rá vonatkozó információkat.

A védelembevétel hatékonyságát és indokoltságát a jegyző legalább évente egy alkalommal felülvizsgálja, és eljárás keretében dönt a védelemben vétel fenntartásáról, megszüntetéséről, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás más módjának alkalmazásáról.

A családgondozó a felülvizsgálat során írásban tájékoztatja a jegyzőt a védelemben vétel körében végzett családgondozói tevékenységéről, és megindokolt javaslatot tesz a védelemben vétel fenntartására vagy megszüntetésére, továbbá szükség esetén a jegyző vagy a gyámhivatal által teendő intézkedésekre.

A védelemben vétel éves felülvizsgálatára irányuló eljárások során 7 gyermekkel kapcsolatban tettünk javaslatot a hatósági intézkedés fenntartására, míg 1 gyermek esetében került sor a védelemben vétel megszüntetésére eredményesség miatt. Két védelemben vett gyermek esetében a hatáskör és illetékesség megszűnése miatt a családgondozói tisztsége alól felmentést kapott.

Az alapellátásban való gondozás és a védelemben vettek életkor és nem szerinti megoszlását a 3. számú táblázat mutatja, mely szerint a nemenkénti megoszlás körülbelül 50%-os.

3. számú táblázat: Gondozásba vettek nem és életkor szerinti megoszlása

Sorszám	Nem és kor		Alapellátásban történő gondozás	Védelemben vétel	Összesen
01	Fiú	0-5 éves	30	8	38
02		6-13 éves	30	7	37
03		14-17 éves	14	3	17
04	Együtt (01-03)		74	18	92
05	Lány	0-5 éves	24	2	26
06		6-13 éves	38	2	40
07		14-17 éves	12	5	17
08	Együtt (05-07)		74	9	83
09	Összesen		148	27	175
10	Családok száma				64

A hatékony családgondozói tevékenység és a gondozott gyermekeink veszélyeztettségének megszüntetése következtében 6 család, 9 gyermek esetében szűnt meg a gyermekjóléti alapellátás. A Gyermekjóléti Szolgálat családgondozójának feladata, hogy az átmeneti nevelésben lévő gyermekek családjaival intenzív családgondozás segítségével felkészítse a gyermek családba történő visszahelyezését. 2008-ban két család esetében végeztünk családgondozást, akiknek a gyermekeik átmeneti nevelésbe vannak. Sajnos egyik esetben sem kerülhetett sor a gyermek családjába történő visszahelyezésére, a gyermek-szülő kapcsolattartásának fenntartására motiváljuk a szülőket, megakadályozva ez által az érzelmi elszakadást.

Az anyagi probléma sajnos, mint ok nagyon gyakran megjelenik a Szolgálat látókörébe került családoknál, bizonyítja ezt az alábbi 2008. évre vonatkozó táblázat, amelyben a problémák száma, típus szerint van jelölve.

4. számú táblázat: *A Gyermekjóléti Szolgálat által kezelt problémák típus szerint*

Sorszám	Probléma típusa	Kezelt problémák száma
01	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)	510
02	Gyermeknevelési	137
03	Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	4
04	Magatartászavar, teljesítményzavar	36
05	Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülő-gyermek közti)	23
06	Szülők vagy a család életvitele	38
07	Szülői elhanyagolás	41
08	Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális)	7
09	Fogyatékoság, retardáció	6
10	Szenvedélybetegség	-
11	Problémák száma összesen	802

A fenti probléma típusok nagyon gyakran kerülnek átfedésbe és a szülői elhanyagolás, a család életvitele párosul a nehéz anyagi helyzettel. Ezekben, az esetekben célirányos, a hiányosságok pótlására irányuló segítségnyújtás történik.

A problémák megoldását célzó szakmai tevékenységek szám szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja.

5. számú táblázat: *A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenységeinek száma*

Sorszám	Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma
01	Információ nyújtás	98
02	Tanácsadás	63
03	Segítő beszélgetés	87
04	Hivatalos ügyekben való közreműködés	146
05	Családlátogatás	686
06	Közvetítés más szolgáltatásba	20
07	Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel (átmeneti nevelésbe vétel)	2
08	Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel (védelembe vétel)	11
09	Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	2
10	Ifjúsági lelki segélytelefon	0
11	Kapcsolattartási ügyelet	0
12	Konfliktuskezelés	0
13	Készenléti szolgálat	0

14	Szakmaközi megbeszélés	6
15	Esetkonferencia	5
16	Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	0
17	Egyéb	0
18	Összesen	1 126

Amennyiben az anyagi fedezet hiánya okozza a veszélyeztetettséget, akkor a családgondozó feladata az ilyen jellegű segítséghez való hozzásegítés. Ennek több módja van, egyrészt a Szociális Bizottság felé történő jelzés anyagi segítségnyújtás céljából, másrészt a Vöröskereszttel és egyéb karitatív szervezettel való kapcsolattartás, amelynek eredményeképpen 2008. évben negyedévenként juttattuk nagyobb ruhaadományhoz a település lakóit.

Egyre gyakoribb a lakosság irányából érkező ruha és bútoradományozás is, amelyek a családgondozó információi alapján találnak gazdára.

2008. évben két alkalommal, a Vöröskereszt és a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány jóvoltából nagyobb mennyiségű élelmiszersomagot is kioszthattunk a lakosság körében. Így lehetővé vált azon személyek megsegítése is, akik mindezülig még nem kaptak ilyen jellegű támogatást, viszont alacsony jövedelemből élnek.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat volt a lebonyolítója az ingyenes nyári étkeztetésnek is, amelynek keretén belül **100 gyermek** részesülhetett napi egyszeri meleg ételben **30 napon** keresztül.

Olyan gyermekek részesülhettek a nyári étkeztetésben, akik beletartoztak az általános iskola 1-4. osztályos életkorba, illetve az óvodai és az iskolai szünet miatt nem jutnának napi egyszeri alkalommal meleg ételhez. A nyári étkeztetéssel párhuzamosan a Könyvtárral közösen megszervezésre a nyári táboroztatás.

Gyermekjóléti Szolgálat közreműködött a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felmérésében. Ez a feladat a *20/1997. (II. 13.) Kormányrendelet 7. számú melléklete* a „NYILATKOZAT halmozottan hátrányos helyzet megállapításához” kitöltésével, önkéntesen valósult meg.

A Védőnői Szolgálat a jelzőrendszer fontos intézménye. 2008. évben a hatékony védőnői munka és a közös családlátogatások eredményeként már nem beszélhetünk védőoltási elmaradásokról.

A nagyközség területén végzett gyermekvédelmi tevékenység jogszerűen történik.

Azon kiskorúak kerülnek Önkormányzatunk látókörébe a gyermekvédelmi munka terén, akiknek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődése a szülők/család rossz anyagi körülményei, életvitele, a kiskorú magatartása miatt nem megfelelően biztosított.

A pénzügyi támogatások, ellátások ugyan tüneti kezelést jelentenek, de ezek a fiatalok, 18. életévüket betöltve, kikerülve a gyermekvédelmi rendszerből hasonló berendezkedésű családot alapítanak majd.

Ezért a problémák valódi okának feltárása és felszámolása a kiskorú szülei és a gyermekvédelmi rendszer tagjai közötti szoros együttműködést kívánja meg.